

MIROŚŁAWA GRUNT S1NMPN

Mariówka

PATRON ZAWIERZENIA I WYTRWANIA
SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM W X ROCZNICĘ BEATYFIKACJI
O. HONORATA KOŹMIŃSKIEGO

W dniach 23-24 października 1998 r. w auli im. Kard. S. Wyszyńskiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego odbyło się sympozjum poświęcone o. Honoratowi Koźmińskiemu, zorganizowane przez Sekcję Teologii Duchowości KUL i Wicepostulatora Sprawy Kanonizacji – o. dra Gabriela B a r t o s z e w s k i e g o OFMCap.

Otwarcia sympozjum dokonał Prorektor KUL – ks. prof. dr hab. Stanisław W i l k. Przywitał on zebranych, po czym w słowie wstępnym, wypowiedzianym na otwarcie obrad, wskazał na różnego rodzaju uwarunkowania i specyfikę okresu, w którym żył i działał bł. Honorat. Następnie głos zabrał prof. dr hab. Antoni N o w a k OFM. Główną myślą Jego wystąpienia była kwestia zawierzenia i wytrwania w życiu Błogosławionego. Według prelegenta wytrwałość winna być rozumiana jako formacja postawy, będąca owocem zapuszczenia korzeni w Chrystusa. O. Honorat będąc mężem zawierzenia – stwierdził mówca – jest dla nas przykładem umiłowania Chrystusa w drugim człowieku – sercem, słowem i czynem. Ukochanie człowieka takim, jakim on jest, znalazło swój wyraz w dostrzeżeniu ukrycia jako jednego z zasadniczych elementów honorackich zgromadzeń. Ten właśnie wyraz miłości najsilniej prezentuje, jak zauważył prelegent, oryginalność życia

duchowego zgromadzeń, których On jest ojcem. Prof. Antoni Nowak OFM przewodniczył pierwszej, przedpołudniowej, sesji sympozjum.

Pierwszy referat nt. *Przesłanie papieskie w kanonizacjach i beatyfikacjach Polaków i Polek za pontyfikatu Papieża Jana Pawła II* wygłosił ks. prof. dr hab. Henryk M i s z t a l. Podkreślił on prawdę, że święci są znakiem obecności Chrystusa w świecie, zaś świętość osób kanonizowanych jest tylko partycypacją w Jego kulcie. Powołując się na refleksję K. Rahnera, prelegent zaznaczył, że Opatrzność powołuje na różne okoliczności i w różnych epokach tak wielką różnorodność świętości, że święci są inicjatorami i twórcami nowych stylów i form życia chrześcijańskiego. Ks. prof. H. Misztal stwierdził, że z wszystkich 573 dotychczas dokonanych kanonizacji 280 dokonał Jan Paweł II, zaś z wszystkich 1781 beatyfikowanych, nasz Papież beatyfikował 802 osoby. Jeśli chodzi o polskich świętych, Jan Paweł II kanonizował sześciu błogosławionych i beatyfikował dwadzieścia osiem sług Bożych.

Prelegent, który przeanalizował homilie papieskie wygłoszone podczas kanonizacji czy beatyfikacji, zauważył, że każdy święty w całej swej krasie, w bogactwie życia duchowego, głosił światu jakieś orędzie. Przyjmując opcję horyzontalną podzielił przesłania świętych na: ogólnoludzkie, skierowane do Kościoła powszechnego, do Europy i do Polski. Mówiąc o przesłaniach ogólnoludzkich polskich świętych ks. prof. H. Misztal stwierdził, że mogą one być dzielane także przez ludzi niewierzących lub poszukujących Boga. Do tego rodzaju przesłań zaliczył: poszanowanie życia człowieka, problem śmierci i nieśmiertelności, godność człowieka, dokonywanie odpowiednich wyborów i umiejętność akceptacji pewnych wartości. Wśród przesłań dla Kościoła powszechnego prelegent wyakcentował szczególnie chrystocentryzm, powiązany w ostatnich czasach z nabożeństwem do Matki Bożej, oraz miłość i posłuszeństwo względem Kościoła świętego. Charakteryzując przesłania papieskie w kanonizacjach i beatyfikacjach Polaków i Polek, referent zwrócił uwagę na wielokrotne wypowiedzi Jana Pawła II o chrześcijańskich korzeniach Europy, o zatracaniu przez nią ducha chrześcijańskiego i o potrzebie nowej ewangelizacji, aby Europa stanowiła organizm pulsujący nie tylko wysokim poziomem ekonomicznym, lecz także głębią życia duchowego. Wśród przesłań skierowanych do Polski, mówca podkreślił szczególnie więź z Rzymem oraz wezwanie do wypełnienia zadań wobec Kościoła i Ojczyzny.

Droga do świętości bł. Honorata w świetle jego „Notatnika duchowego” była przedmiotem drugiego odczytu, który został wygłoszony przez ks. prof. dra hab. Jerzego M i s i u r k a. W swym referacie podjął on próbę odpowiedzi na pytanie: skąd wpływała wielkość i świętość o. Honorata. Ksiądz prof. stwierdził,

że w duchowości Błogosławionego przejawiał się franciszkański radykalizm osiągnięcia doskonałości chrześcijańskiej. W I części referatu poruszony został problem nawrócenia o. Honorata. Według referenta dokonało się ono po wyjściu z więzienia w cytadeli warszawskiej, nie było ono jednak jednorazowym aktem. Kartki *Notatnika duchowego* świadczą o mozolnej pracy o. Honorata nad doskonaleniem swego życia duchowego, by przyjaźń z Bogiem nie była czymś peryferyjnym, lecz stanowiła centralny punkt ogniskowy przeżyć wewnętrznych. Mówiąc o środkach uświęcenia Ksiądz prof. zaznaczył, że w pracy nad uświęceniem siebie bł. Honorat liczył nie tyle na własny wysiłek, co przede wszystkim na pomoc ze strony Boga. Prelegent sporo uwagi poświęcił praktykom ascetycznym, wewnętrznym i zewnętrznym, które stały się przedmiotem pracy Błogosławionego. O swoich wewnętrznych przeżyciach informował o. Honorat w sposób zwięzły, oceniając siebie wobec Boga i własnego sumienia najczęściej bardzo surowo. Praca nad zdobywaniem pokory doprowadziła go do zjednoczenia z Chrystusem w przyjmowaniu nawet pogardy. Kiedy bowiem pod koniec życia spotkały go wielkie doświadczenia: rewizje, odsunięcie od kierowania zgromadzeniami ukrytymi, mariawityzm, o. Koźmiński pragnął uczestniczyć we wzgardzie, którą ponosił Chrystus podczas swej męki. Rozważania nad świętością życia o. Honorata stanowiły trzecią część referatu ks. prof. J. Misiurka. Mówca podkreślił główne przejawy doskonałości Błogosławionego, jakimi są: podporządkowanie się woli Boga oraz miłość bliźniego, która jest sprawozdaniem naszej przynależności do Chrystusa. o. Honorat od początku formacji zakonnej wcielał w życie te wartości. W tym celu powołał do istnienia zgromadzenia ukryte.

Na zakończenie I sesji sympozjum uczestnicy wzięli udział w Eucharystii, koncelebrowanej w kościele akademickim KUL, której przewodniczył o. dr Gabriel Bartoszewski.

Drugiej, popołudniowej, sesji przewodniczył ks. prof. dr hab. Stanisław Urbaniński z ATK. Podczas tej sesji uczestnicy sympozjum wysłuchali referatu nt. *Osoba konsekrowana w świecie według myśli bł. Honorata Koźmińskiego*, wygłoszonego przez ks. dra Marka Chmielewskiego. Stwierdził on, że dzieło zapoczątkowane przez Błogosławionego, zarówno pod względem liczebności, jak i przejrzystości założeń teologiczno-organizacyjnych, nie ma równego sobie w świecie. W I części swego przemówienia ks. M. Chmielewski ukazał, jak o. Honorat widział świeckość i świat.

Błogosławionemu chodziło o świat nie tyle w sensie dzieła stworzenia, co raczej o świat jako naznaczone grzechem struktury życia ludzkiego. Niemały udział w doprowadzaniu świata do odwracania się od Boga o. Honorat przypisywał tajnym organizacjom, zwłaszcza masońskim. Toteż dla przeciwdziałania im dostrzega

konieczność powołania podobnych, ukrytych lub wprost tajnych, stowarzyszeń kościelnych. Z tej racji nazywał On III Zakon św. Franciszka „wolnomularstwem katolickim” W II części referatu, dotyczącej apostołstwa w ukryciu, prelegent wskazał na istotną rację ukrytego życia konsekrowanego, jaką jest apostołstwo mocno osadzone w posłannictwie Kościoła świętego. O. Honorat wyraził to trafnie w słowach: „Kościół i my wszyscy potępiamy skryte zasady i działanie sekt i masonerii, bo one się kryją przed Kościołem, poza Kościołem i przeciw Kościołowi, a życie ukryte zakonne ukrywa się z Kościołem, w Kościele i dla spraw Kościoła” Prelegent zaznaczył, że ukrycie otwiera szerokie możliwości apostołskiego oddziaływania, jednakże warunkiem skuteczności i owocności tego apostołstwa w ukryciu jest głębokie zjednoczenie z Chrystusem i z Kościołem przez śluby zakonne. Trzecia część referatu była poświęcona właśnie konsekracji. W zakończeniu ks. dr M. Chmielewski stwierdził, że zgromadzenia honorackie stale potwierdzają słuszność genialnej intuicji bł. Honorata dotyczącej naśladowania Chrystusa w ukryciu przed światem, aby go tym skuteczniej przyprowadzić do Chrystusa.

Znaczenie błogosławionego Honorata Koźmińskiego dla Kościoła w Polsce – tak zatytułowany był referat ks. prof. dra hab. Daniela Olszewskiego. Swoją wypowiedź podzielił on na trzy punkty: ukazał mianowicie znaczenie bł. Honorata w dziedzinie odnowy życia religijnego, w dziedzinie społecznej działalności Kościoła i w rozwoju apostołatu ukrytych zgromadzeń zakonnych. Prelegent podkreślił, że o. Honorat dostrzegał doniosły historycznie proces sekularyzacji XIX-wiecznego społeczeństwa i wiążącą się z nią laicyzację nowożytnej kultury i życia społecznego. Uważał on, że powstanie zgromadzeń niehabitowych zapobiegnie złym skutkom sekularyzacji. Według ks. prof. D. Olszewskiego działalność o. Honorata przyniosła bezprecedensowe w dziejach Kościoła rozbudzenie apostołatu kobiet, który przekształcił się w potężny ruch odnowy religijnej na ziemiach polskich. Błogosławiony umiał powiązać duchowe ideały Ewangelii, tradycje starożytnego Kościoła i pierwotnego franciszkanizmu z potrzebami duchowymi ówczesnego społeczeństwa. Dzięki temu, jak stwierdził prelegent, zgromadzenia honorackie i ich formy apostołstwa zachowują do dziś ciągle żywą aktualność.

Warto nadmienić, że podczas II sesji symposium odbyła się promocja książki ks. dra Marka Szymuli *Duchowość zakonna według pism bł. Honorata Koźmińskiego*. Tematyka książki jest aktualna i wychodzi naprzeciw wielkiemu zapotrzebowaniu odczytania charyzmatu Założyciela licznych rodzin zakonnych.

Trzeciej sesji symposium, która odbyła się w sobotę 24 X br., przewodniczył dr Jerzy Duchniński OFMCap. Pierwszy referat wygłosił dr Roland

P r e j s OFM Cap. Tytuł jego wystąpienia brzmiał *Bł. Honorat Koźmiński jako propagator duchowości franciszkańskiej w Polsce w drugiej połowie XIX wieku*. Na wstępie prelegent wyjaśnił treść pojęcia „duchowość franciszkańska”, stwierdzając, że oznacza ono całokształt przeżywania przez człowieka jego kontaktów z Bogiem, za przykładem św. Franciszka i według wskazań tych wszystkich, którzy te kontakty wcześniej już za Franciszkiem przeżywali. O. Prejs przedstawił franciszkańskie piśmiennictwo pióra o. Honorata, a także zaprezentował obraz franciszkanizmu w ujęciu Błogosławionego. O. Honorat nie prowadził studium nad duchowością franciszkańską, jak stwierdził prelegent, pozostał popularyzatorem tych zagadnień, przy czym popularyzatorstwo to naznaczone jest rysem duszpasterskim. Ukazywał On św. Franciszka jako najdoskonalszy wzór naśladowania Jezusa Chrystusa, a franciszkanizm jako drogę do Boga i sposób na chrześcijańskie odrodzenie społeczeństwa. Franciszkanizm to dla o. Honorata naśladowanie św. Franciszka. Koźmiński nie dostrzegał raczej ewolucji tej szkoły duchowości. Święci franciszkańscy to dla Niego tylko naśladowcy Poverella, nie próbował indywidualnie potraktować ich drogi duchowej, tym bardziej nie dostrzegał, że wielu z nich ubogaciło duchowość franciszkańską własnymi doświadczeniami życia duchowego. Najbardziej nowatorskie ujęcie franciszkanizmu – jak zaznaczył mówca – zostało przez o. Honorata zaproponowane w jednej kwestii – w realizacji zadań społecznych i w różnych formach służby „trędowatym” ówczesnych czasów.

Bł. Honorat w świetle jego korespondencji do zgromadzeń – to tytuł referatu wygłoszonego przez dr Halinę Irenę S z u m i ł. Prelegentka nadmieniła, że od szeregu lat prowadzone są prace nad krytycznym opracowaniem i wydaniem korespondencji Błogosławionego, pisanej w specyficznych, konspiracyjnych warunkach. Listy w wielu wypadkach są jedynym źródłem poznania zakonotwórczych dokonań o. Honorata. Jak stwierdziła prelegentka, szeroka panorama zainteresowań Błogosławionego pociąga za sobą obfitą problematykę jego korespondencji. Treścią Jego listów często były informacje o sytuacji społecznej, politycznej, ważne wydarzenia w dziejach Kościoła, zagadnienia życia osobistego osób, do których były adresowane, problemy wspólnot zakonnych czy też rady dotyczące drogi przyjaźni z Bogiem. Jak podkreśliła dr Halina Szumił, żadne trudności i prześladowania nie zdołały wyrwać z duszy o. Honorata głębokiego poczucia ojcostwa duchowego wobec członków jego zgromadzeń. Do końca życia interesował się sprawami sióstr i braci. W świetle lektury listów o. Honorat jawi się jako człowiek, kapłan, zakonnik, który miał świadomość ogromnej odpowiedzialności za osoby, którymi kierował, interesował się wszystkimi ich sprawami, nieraz obiektywnie mało znaczącymi. Według prelegentki bliższe zapoznanie się z treścią listów Błogosławionego nasuwa wniosek, że na Jego wypowiedzi, a także działal-

ność należy patrzeć w świetle inspirującej Go nauki Ewangelii oraz wiary w nadprzyrodzone pochodzenie Kościoła, a także ideałów św. Franciszka.

Kolejny referat, zatytułowany *Rozwój kultu błogosławionego Honorata po beatyfikacji*, wygłosił o. dr Gabriel B a r t o s z e w s k i. Przypomniął on, że proces beatyfikacyjny o. Honorata został rozpoczęty w Warszawie przez sługę Bożego kard. S. Wyszyńskiego 7 kwietnia 1949 roku, zakończony natomiast w Rzymie 2 września 1988 roku ogłoszeniem dekretu o cudownym uzdrowieniu s. Dominiki Muraszewskiej ze zgromadzenia Małych Sióstr Niepokalanego Serca Maryi (2 lipca 1926 roku). Uroczystość beatyfikacji dokonała się na placu św. Piotra 16 października 1988 roku w 10-tą rocznicę pontyfikatu Jana Pawła II. Wicepostulator Sprawy Kanonizacji zrelacjonował następnie przebieg uroczystości dziękczynnych po beatyfikacji, które odbywały się niemal przez 2 lata w 280 miejscach w kraju i poza jego granicami. Kult bł. Honorata koncentruje się w sanktuarium w Nowym Mieście, tam gdzie są relikwie Błogosławionego. Do Nowego Miasta przybywają grupy pielgrzymów, którzy modlą się przy grobie o. Honorata.

Podsumowania sympozjum dokonał prof. dr hab. Antoni N o w a k OFM. Przedstawił on krótką charakterystykę problematyki podejmowanej przez prelegentów, a następnie podziękował za trud i czas poświęcony wielkiej sprawie. Ojciec Profesor zakończył sympozjum łączącym chyba wszystkich stwierdzeniem Jana Pawła II, że „Błogosławiony Honorat uczy, jak w duchu Ewangelii rozwiązywać trudne sprawy i zaradzać ludzkim potrzebom u progu trzeciego tysiąclecia”